

not have a single view on the subject of study. Experience of European countries in the implementation of the system of law category of «defamation» and «defamatory law». The place defamatory rights under the law of Ukraine. Author concludes that Ukraine information legislation should include definitions of «unreliable information», «defamation», as well as ways and mechanisms to protect his legal persons of goodwill.

Key words: law, civil law, information law, business reputation, image, defamation, unreliable information.

Отримано 12.06.2013

УДК 342.97

К. О. МЕРКУЛОВА

*Катерина Олександрівна Меркулова, аспірант
Національного університету державної податкової
служби України*

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИХ ВІДНОСИН ЗА УЧАСТЮ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

З проголошенням України суверенною, незалежною, демократичною, соціальною, правовою державою (ст. 1 Конституції України) основним завданням, яке потребувало розв'язання, стало формування національної системи законодавства, спрямованої, передусім на забезпечення прав та свобод людини і громадянина.

Одним із основних прав та свобод людини і громадянина, які потребували законодавчого унормування та визначення механізму їх реалізації, стало право громадян на свободу об'єднання як невід'ємне право людини, закріплене Загальною декларацією прав людини і гарантоване Конституцією України. 16 червня 1992 р. Верховною Радою України було прийнято Закон України «Про об'єднання громадян» № 2460-ХІІ, яким було урегульовано правові та організаційні основи реалізації конституційного права на свободу об'єднання у політичні партії та громадські організації.

З прийняттям у 1996 р. Основного Закону чітко визначилися два напрями вдосконалення законодавства. Перший – розроблення законів, необхідність прийняття яких безпосередньо випливає зі змісту Конституції України. Йдеться про принципово нові для правової системи України законодавчі акти, спрямовані на врегулювання прав людини та громадянина, забезпечення основ функціонування держави й суспільства, діяльності політичних партій тощо. Другий напрям – своєчасне внесення змін до чинних законів з метою їх узгодження з конституційними положеннями та нормами¹. Крім того, С. Станік виділила третій пріоритетний напрям розвитку законодавства – адаптація чинного законодавства до норм європейського, міжнародного права².

Отже, спочатку виникла потреба в узгодженні з приписами Конституції України Закону України «Про об'єднання громадян» № 2460-ХІІ, а згодом – необхідність у розробленні нового базового законодавчого акта, метою якого стало б удосконалення законодавства України про об'єднання громадян шляхом приведення його у відповідність до міжнародних договорів України, а також визначення належних правових та організаційних основ реалізації права особи на свободу об'єднання, створення сприятливих умов для утворення і діяльності громадських організацій та розвитку громадянського суспільства в цілому.

Незважаючи на те, що різні аспекти правової регламентації статусу громадських організацій стали предметом наукових досліджень багатьох учених в галузі теорії держави і права, адміністративного, конституційного, цивільного права (В. Авер'янов, М. Баглай, О. Ващук, Є. Додіна, Л. Коваль, В. Кравченко, М. Менджул, В. Опришко, М. Орзіх, В. Погорілко, Ю. Тодика, О. Фрицький, В. Чіркін, М. Чудаков, Ю. Шемшученко, Ц. Ямпольська, О. Юлдашев та інші), зміни у національному законодавчому регулюванні організації та діяльності громадських організацій спричинили необхідність у проведенні комплексного дослідження стану нормативно-правового регулювання їх організації та діяльності.

З огляду на зазначене, мета цієї публікації – проаналізувати та з'ясувати стан сучасного нормативно-правового регулювання адміністративно-правових відносин за участю громадських організацій.

Якщо звернутися до історичних витоків становлення законодавчої бази громадських об'єднань у деяких країнах Європейського Союзу, спостерігаємо наступне. Статус громадських об'єднань змінювався разом із суспільством і статусом особистості: від необмеженого права на об'єднання в Стародавній Греції до регулювання окремих прав і обов'язків об'єднань осіб у Стародавньому Римі, через професійні середньовічні корпорації з твердою регламентацією праці і побуту їх членів, заборони на створення політичних організацій – до дозволу на створення профспілок і політичних партій ХІХ ст., закріплення права на свободу об'єднання в національному законодавстві, а в середині ХХ ст. – і в міжнародних нормах³.

Як правило, порядок створення та діяльності громадських організацій визначається окремими законами. Проте передумовою для становлення законодавства зарубіжних країн у сфері регулювання правового

статусу громадських організацій є конституційні норми, які визначають право на об'єднання у різного роду неполітичні організації. Закріплене конституціями зарубіжних країн право на свободу об'єднання є юридичною основою створення та діяльності громадських організацій. У свою чергу громадські організації – це одна із форм реалізації конституційного права на свободу об'єднання.

У період з кінця XIX ст. до середини XX ст. у Західній Європі законодавче регулювання діяльності об'єднань громадян було закріплено на конституційному рівні. У різні роки були прийняті конституції країн-членів Європейського Союзу: в Австрії – 21 грудня 1867 р.; Фінляндії – 17 липня 1919 р.; в Італії – 22 грудня 1947 р.; в Данії – в 1953 р.; у Греції – 9 червня 1975 р.; в Іспанії – 29 грудня 1978 р. тощо⁴.

Необхідно визнати співіснування двох основних (але діаметрально протилежних) тенденцій розвитку правового регулювання статусу громадських організацій. Перша з них полягає у тому, що право закріплює суспільні відносини, які вже давно з'явилися та потребують такого унормування (наприклад, Франція). Друга тенденція, яка є характерною для переважної більшості зарубіжних країн, передбачає запровадження законодавчими актами основних вимог до порядку створення й організації громадських організацій, що передують їх утворенню та функціонуванню.

Законотворчий процес у зарубіжних європейських країнах відбувається з урахуванням необхідності забезпечення виконання ст. 11 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, прийнятої у 1950 р.: «Кожен має право на свободу мирних зібрань і свободу об'єднання з іншими особами, включаючи право створювати профспілки та вступати до них для захисту своїх інтересів»⁵.

У липні 2002 р. учасниками організованої Радою Європи у Страсбурзі багатосторонньої зустрічі було прийнято «Фундаментальні принципи щодо статусу неурядових організацій в Європі», у яких вперше систематизовано основні європейські стандарти у цій галузі. Серед основних принципів, які визначають правовий статус громадських організацій у країнах Європи, можна відзначити наступні: 1) неурядові організації включають об'єднання або організації, створені як окремими особами (фізичними або юридичними), так і групами таких осіб; 2) неурядові організації можуть бути як неформальними об'єднаннями або організаціями, так і об'єднаннями або організаціями, що мають правосуб'єктність; 3) неурядові організації можуть бути національними й міжнародними і за складом, і за сферою діяльності; 4) неурядові організації не підлягають управлінню з боку органів державної влади; 5) неурядові організації, які мають правосуб'єктність, повинні мати такі ж права, що зазвичай належать іншим юридичним особам, і на них повинні поширюватися такі ж самі обов'язки та санкції у сфері адміністративного, цивільного та кримінального права, що зазвичай застосовуються до таких юридичних осіб; 6) законодавчі та податкові норми, що застосовуються до неурядових організацій, повинні заохочувати їх утворення і тривалу діяльність; 7) дії або бездіяльність суб'єктів владних повноважень, що впливають на неурядові організації, повинні надаватися до адміністративного оскарження та вільного оскарження з боку неурядових організацій у незалежному й неупередженому суді з належною юрисдикцією⁶.

Як показує аналіз стану нормативно-правового забезпечення діяльності громадських організацій в Україні, окремі принципи, які лежать в основі організації та діяльності європейських неурядових організацій, знайшли відображення у національному законодавстві.

Проте для характеристики стану нормативно-правового регулювання адміністративно-правових відносин за участю громадських організацій передусім необхідно виокремити рівні нормативного регулювання організації та діяльності цих інститутів громадянського суспільства. Виходячи з критерію «юридичної сили» нормативно-правових актів можна виділити три базових рівні нормативно-правового забезпечення діяльності громадських організацій в Україні: 1) конституційний; 2) законодавчий; 3) підзаконний.

Конституційні засади правового регулювання діяльності громадських організацій в Україні містяться у конституційних приписах, зокрема: ст. 36, яка закріплює право громадян України на свободу об'єднання у політичні партії та громадські організації; ст. 37, яка встановлює заборону утворення і діяльності громадських організацій, програмні цілі або дії яких спрямовані на протизаконну діяльність, а також гарантує заборону діяльності громадських організацій лише в судовому порядку; п. 11 ч. 1 ст. 92, згідно з яким виключно законами України визначаються засади утворення і діяльності об'єднань громадян, у тому числі громадських організацій.

Отже, Конституція України передбачає, що об'єднання громадян можуть існувати у двох видах: політична партія та громадська організація. Такий же підхід було покладено і в основу правового регулювання відповідних суспільних відносин, передбачений Законом України «Про об'єднання громадян» від 16 червня 1992 р. № 2460-ХІІ, який втратив чинність 1 січня 2013 р. на підставі Закону України «Про громадські об'єднання» від 22 березня 2012 р. № 4572-VI, що набрав чинності 19 квітня 2012 р. та був введений в дію з 1 січня 2013 року.

Зауважимо, що необхідність прийняття нового законодавчого акта у сфері регулювання організації та діяльності громадських організацій зумовлена рекомендацією Парламентської Асамблеї Ради Європи, що викладена у підпункті 7.5.1 Резолюції ПАРС 1755 (2010) «Функціонування демократичних інституцій в Україні», відповідно до якого ПАРС зверталась із проханням прискорити ухвалення нового закону про громадські організації в Україні для усунення недоліків існуючого законодавства про недержавні організації⁷.

Як зазначалося вище, у 2002 р. на багатосторонній зустрічі Ради Європи у Страсбурзі прийнято «Фундаментальні принципи щодо статусу неурядових організацій в Європі», де вперше систематизовано європейські стандарти у цій галузі. Один із основних принципів, які визначають правовий статус громадських орга-

нізацій в країнах Європейського Союзу, полягає в наступному: неурядові організації включають об'єднання або організації, створені як окремими особами (фізичними або юридичними), так і групами таких осіб⁸.

Наведений вище принцип згодом знайшов відображення в Законі України «Про громадські об'єднання», яким передбачено, що громадське об'єднання – це добровільне об'єднання фізичних осіб та/або юридичних осіб приватного права для здійснення та захисту прав і свобод, задоволення суспільних, зокрема економічних, соціальних, культурних, екологічних та інших інтересів. При цьому громадське об'єднання за організаційно-правовою формою утворюється як громадська організація або громадська спілка. Громадська організація – це громадське об'єднання, засновниками та членами (учасниками) якого є фізичні особи. Громадська спілка – це громадське об'єднання, засновниками якого є юридичні особи приватного права, а членами (учасниками) можуть бути юридичні особи приватного права та фізичні особи (ст. 1)⁹.

Отже, на сьогоднішній день громадська організація виступає різновидом громадського об'єднання, засновниками та учасниками якого є виключно фізичні особи. Необхідно зазначити, що відповідна новела є більш прийнятною, на відміну від раніше ініційованих пропозицій закріпити у відповідному Законі можливість бути учасниками та засновниками громадських організацій, крім громадян України, також іноземцям та/або особам без громадянства, а також юридичним особам приватного права (законопроект реєстр. № 7262)¹⁰ та всім юридичним особам, у тому числі органам державної влади та органам місцевого самоврядування (законопроект реєстр. № 7262-1)¹¹.

Відображений у чинному Законі підхід до поділу громадських об'єднань за організаційно-правовою формою на громадські організації та громадські спілки по суті «знімає» цілу низку зауважень, висловлених фахівцями Головного науково-експертного управління Апарату Верховної Ради України у висновках на зазначені вище законопроекти.

Так, на думку експертів, поняття «юридичні особи» застосовується у цивільному та господарському праві з метою забезпечення певних потреб господарювання та майнових відносин, а необхідність наділення їх правосуб'єктністю у відносинах щодо права громадян на свободу об'єднання у громадські організації не є достатньо зрозумілою.

Крім того, у Конституції України (ст.ст. 36 і 37) поняття «право громадян України на свободу об'єднання у політичні партії та громадські організації» використовується у значно вужчому значенні, ніж у вказаних проектах. Натомість загальне правило законодавчої техніки передбачає, що юридичні терміни не повинні використовуватись у законі в іншому значенні, ніж вони використовуються в Конституції України.

Отже, під сумнів була поставлена правильність поєднання в межах одного правового інституту (громадських організацій, право на свободу об'єднання в які за Конституцією України мають виключно громадяни України) різнорідних за своєю правовою природою суб'єктів: громадян та/або юридичних осіб¹².

Необхідно звернути увагу, що новим Законом передбачено ряд нововведень у сфері діяльності громадських організацій, зокрема: 1) знижено вік для засновників молодіжної громадської організації – з 15 років (порівняно із Законом 1992 р.) до 14 років; 2) за громадськими організаціями зі статусом юридичної особи закріплено право на здійснення підприємницької діяльності безпосередньо, якщо це передбачено статутом громадської організації, або через створені в порядку, передбаченому законом, юридичні особи (товариства, підприємства), якщо така діяльність відповідає меті (цілям) громадської організації та сприяє її досягненню; 3) деталізовано порядок утворення громадської організації, встановлено вимоги до протоколу установчих зборів; 4) деталізовано процедуру реєстрації громадських організацій та відмови у такій, в тому числі встановлено на нормативному рівні строк розгляду документів для реєстрації (7 днів), передбачено необхідність інформування уповноваженим органом з питань реєстрації засновників про заснування чи відмову у такій рекомендованим листом із повідомленням про вручення, із наданням мотивованого рішення, посилаючись на відповідний закон, а також інші законодавчі новели.

Щодо підзаконного рівня правового забезпечення організації та діяльності громадських організацій, то його становлять наступні акти: постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження зразків свідоцтв про реєстрацію громадського об'єднання як громадської організації чи громадської спілки та про акредитацію відокремленого підрозділу іноземної неурядової організації» від 26 грудня 2012 р. № 1193; постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку ведення Реєстру громадських об'єднань та обміну відомостями між зазначеним Реєстром і Єдиним державним реєстром юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців» від 19 грудня 2012 р. № 1212; постанова Кабінету Міністрів України «Про реєстрацію символіки громадського об'єднання» від 19 грудня 2012 р. № 1209; наказ Міністерства юстиції України «Про порядок підготовки та оформлення рішень щодо громадських об'єднань» від 14 грудня 2012 р. № 1845/5; наказ Міністерства юстиції України «Про затвердження Положення про Центральний державний архів громадських об'єднань України» від 21 травня 2012 р. № 755/5 та інші. При цьому необхідно звернути увагу на те, що підзаконна нормотворча діяльність у зв'язку з введенням в дію з 1 січня 2013 р. Закону України «Про громадські об'єднання» досі триває.

Водночас зміна законодавчого регулювання статусу громадських організацій в Україні призвела до збільшення їх кількості. Зокрема, за повідомленням Прес-служби Державної реєстраційної служби від 25 квітня 2013 р. за перший квартал 2013 р. в Україні зареєстровано 463 нових громадських організацій, що більш ніж удвічі перевищує показники аналогічного періоду минулого року, коли було зареєстровано близько 200 громадських організацій. Найбільша кількість новостворених громадських організацій – у Львівській, Запорізькій, Одеській, Харківській областях, Автономній Республіці Крим, містах Києві та Севастополі¹³.

Проте, незважаючи на удосконалення законодавчого поля, в рамках якого функціонують громадські організації в Україні, необхідно звернути увагу, що воно досі не позбавлено недоліків правового регулювання, які, враховуючи обмежені обсяги статті, в подальшому стануть предметом дослідження наступних публікацій автора.

Виходячи з наведеного, робимо висновок, що незважаючи на законотворчі прагнення спрямувати розвиток інституту громадських організацій у русло загальноєвропейських тенденцій реформування національного законодавства, яке визначає засади організації та діяльності громадських організацій, повинно відбуватися відповідно до визначених Основним Законом України меж правового регулювання, з урахуванням принципу верховенства права, за яким Конституція України має найвищу юридичну силу, а закони приймаються на її основі та повинні відповідати їй.

¹ Литвин В. М. Тільки невиправні оптимісти можуть стверджувати, що ми вже переступили поріг загального благоденства і демократії [Текст] / Литвин В. М. // Спільна сесія Секції суспільних і гуманітарних наук НАН України, Академії правових наук України та Інституту законодавства Верховної Ради України з питань розвитку правової системи та наукового забезпечення законотворчого процесу. – К.: Парламентське вид-во, 2005. – С. 15.

² Станік С. Р. Оптимізація нормотворчої діяльності як правового засобу утвердження прав і свобод людини [Текст] / Станік С. Р. // Право України. – 1999. – № 5. – С. 3.

³ Неурядові організації Європейського Союзу: порівняльний аналіз громадських організацій України. – К., 2002. – С. 10–11.

⁴ Там само. – С. 48.

⁵ Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04.11.1950 р. // Офіційний вісник України. – 1998. – № 13. – Ст. 270.

⁶ Громадянське суспільство як основа демократичного розвитку України: Аналітична доповідь / Колектив авторів; за заг. ред. Н. В. Грицяк. – К.: НІСД, 2009. – 25 с. (на правах рукопису). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.niss.gov.ua/Table/Kaln22092009/anal_dop.htm

⁷ Резолюція 1755 (2010) Парламентської Асамблеї Ради Європи «Функціонування демократичних інституцій в Україні» від 04.10.2010 р. № 1755(2010) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_a19

⁸ Фундаментальні принципи щодо статусу неурядових організацій в Європі // Юридичний вісник України. – 2002. – № 50. – С. 20–29.

⁹ Про громадські об'єднання: Закон України від 22.03.2012 р. № 4572-VI // Відомості Верховної Ради України. – 04.01.2013. – 2013 р. – № 1. – Ст. 1.

¹⁰ Проект Закону України «Про громадські організації» реєстр. № 7262 від 18.10.2010 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=38784

¹¹ Проект Закону України «Про громадські об'єднання» реєстр. № 7262-1 від 01.11.2010 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=38911

¹² Висновок Головного науково-експертного управління на проект Закону України «Про громадські організації» (реєстр. № 7262 від 18.10.2010 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb_n/webproc4_1?id=&pf3511=38784; Висновок Головного науково-експертного управління на проект Закону України «Про громадські організації» (реєстр. № 7262-1 від 01.11.2010 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb_n/webproc4_1?id=&pf3511=38911

¹³ В Україні зареєстровано майже півтисячі громадських організацій. Прес-служба Державної реєстраційної служби [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=246298569&cat_id=244277212

Резюме

Меркулова К. О. Нормативно-правове регулювання адміністративно-правових відносин за участю громадських організацій.

У статті проаналізовано стан нормативно-правового забезпечення діяльності громадських організацій в Україні та з'ясовано окремі принципи, які лежать в основі організації та діяльності європейських неурядових організацій, які знайшли відображення у національному законодавстві, а також проаналізовано нормативно-правове регулювання адміністративно-правових відносин за участю громадських організацій.

Виходячи з критерію «юридичної сили» нормативно-правових актів, виокремлено три базових рівні нормативно-правового забезпечення діяльності громадських організацій в Україні (конституційний, законодавчий, підзаконний).

Ключові слова: громадські організації, держава, нормативно-правове регулювання, забезпечення діяльності громадських організацій.

Резюме

Меркулова Е. А. Нормативно-правовое регулирование административно-правовых отношений при участии общественных организаций.

В статье проанализировано состояние нормативно-правового обеспечения деятельности общественных организаций в Украине и выяснено отдельные принципы, которые лежат в основе организации и деятельности европейских неправительственных организаций, которые нашли отражение в национальном законодательстве, а также проанализированы нормативно-правовое регулирование административно-правовых отношений с участием общественных организаций.

Исходя из критерия «юридической силы» нормативно-правовых актов, выделено три базовых уровня нормативно-правового обеспечения деятельности общественных организаций в Украине (конституционный, законодательный, подзаконный).

Ключевые слова: общественные организации, государство, нормативно-правовое регулирование, обеспечение деятельности общественных организаций.

Summary

Merkulova K. Normative and legal regulation of administrative relations with the participation of social organizations.

The article analyzes the level of normative and legal regulation of the activity of social organizations in Ukraine and found some principles that underlie the organization and activities of European non-governmental organizations, as reflected in national legislation, as well as analyzed normative and legal regulation of administrative relations with the participation of social organizations.

Based on the criterion of «legal force» of normative and legal texts, three basic levels normative and legal activity assuring of social organizations in Ukraine (constitutional, legislative, sublegislative) are dedicated.

Key words: social organizations, government, normative and legal regulation, activity assuring of social organizations.

Отримано 5.06.2013

УДК 34.037

О. І. СІРЯКОВ

Олександр Іванович Сіряков, заступник начальника відділу Головного управління захисту прав і свобод громадян та інтересів держави, протидії корупції та злочинності у сфері транспорту Генеральної прокуратури України, старший радник юстиції

ПРОБЛЕМИ УНОРМУВАННЯ ПРОЦЕДУРИ ВІДКРИТТЯ НОВИХ АВТОБУСНИХ МАРШРУТІВ У КОНТЕКСТІ ЗАХИСТУ ПРАВ ПІДПРИЄМЦІВ

*The devil is in the details (Англійське прислів'я).
Диявол криється у дрібницях*

Природно, що з розвитком країни розвивається і її транспортна інфраструктура. За кількістю та якістю шляхів сполучення можна чітко визначити рівень заможності держави і її населення. Наведене цілком стосується мережі автобусних маршрутів загального користування, які сполучають населені пункти, як судини живого організму. Села та селища, які не охоплені регулярними пасажирськими маршрутами, мають сумну перспективу занепаду, і навпаки – активізація шляхів доступу до них може слугувати їх економічному та соціальному відродженню.

При цьому важливе значення державного управління у сфері транспорту полягає у чіткому регулюванні механізму виникнення нових маршрутів перевезення пасажирів, оскільки хаотичний неконтрольований процес їх утворення може мати негативні наслідки.

Наприклад, при ста потенційних пасажирів, які регулярно користуються певним автобусним маршрутом, два чи три перевізники будуть створювати здорову конкуренцію, підвищувати якість обслуговування і при цьому мати достатній дохід для забезпечення належного рівня заробітної плати водіїв, витрат на пально-мастильні матеріали, придбання запчастин та оновлення рухомого складу. Але якщо таких перевізників буде вже двадцять, то про достатні доходи кожного з них слід забути; видається проблематичним також оновлення рухомого складу та легалізація виплати заробітної плати водіям, механікам, медперсоналу, інших витрат. Як наслідок, зможемо спостерігати за створенням паралельної «тіньової» автобусної мережі так званими «нелегальними» перевізниками.

Зрозуміло, що більш економічно привабливим є відкриття маршруту «Аеропот «Бориспіль» – Київ», аніж «Немішаєве – Микуличі». Бажання мати великі гроші, здійснюючи перевезення реконструйованою автотрасою, а не путівцем, породжує спокуси для Укртрансінспекції створювати, а для перевізників – отримувати все нові й нові рейси на вже існуючих маршрутах, створювати «нові» маршрути – «близнюки» вже існуючим, надавати тимчасові дозволи на перевезення з усіма відповідними корупційними ризиками.

Наскільки це законно, чи додержуються визначені ст. 19 Конституції України¹ засади формування правового порядку в Україні, за яких органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України?

Статтею 1 Закону України «Про автомобільний транспорт»² визначено дефініцію поняття «дозвіл органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування» як документа, який надає право на здійснення перевезень пасажирів на автобусному маршруті загального користування. Розвиток теза знаходить у ст. 31 Закону³, за вимогами якої відносини автомобільного перевізника, що здійснює перевезення пасажирів на автобусних маршрутах загального користування приміських та міжміських, які виходять за межі території